

СТЕФАНИКІВСЬКИЙ ЧИН¹

150-літній ювілей Василя Стефаника дав поштовх представникам українського культурного і наукового простору не тільки до перепрочитання й перевидання творчої спадщини покутського генія, але й спонукав до оновлення й сучасної систематизації наукових, літературно-критичних, публіцистичних матеріалів про його творчість та творчість, пов'язану з ним. Книга «Стефаниківський чин: антологія», що стала органічним продовженням низки видань, приурочених до 150-літнього ювілею від дня народження Василя Стефаника, знайомить читачів з творчими й науковими набутками викладачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, які свого часу стали лауреатами найвищої в нашій області відзнаки в галузі літератури, мистецтва й архітектури – премії імені Василя Стефаника.

Цією премією, відповідно до законодавства *«нагороджують творчі роботи в галузі літератури, які є духовним надбанням українського народу, утверджують високі гуманістичні ідеали, збагачують історичну пам'ять народу, його національну свідомість та самобутність і стали видатною подією у літературному житті Прикарпаття»*. Обрання кандидатів на здобуття премії проводиться творчими спілками, об'єднаннями, товариствами, громадськими організаціями мистецького та просвітницького спрямування, управлінням культури облдержадміністрації, управлінням містобудування та архітектури облдержадміністрації, навчальними, мистецькими закладами, видавництвами, редакціями газет та журналів й ін.

На Прикарпатті премія імені Василя Стефаника є не просто черговою винагородою за чергові професійні звершення її лауреатів, а усвідомленням великої відповідальності перед Словом і мотивацією до його збагачення й популяризації (*«...однією з найважливіших відзнак для творчих людей Прикарпаття була, є і залишається обласна премія імені Василя Стефаника. Бо найголовнішим засобом творчого вираження та інструментом творчої боротьби залишається Слово»* – Є. Баран).

У антології «Стефаниківський чин» представлено художню, наукову та мистецьку творчість лауреатів премії імені Василя Стефаника з часу її заснування (1998 р.) і до сьогодні. Осередком культивування й заохочення лауреатів став Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, для науковців якого різногалузєва діяльність навколо свого патрона – це справа честі й гідності. Чого вартує лише перелік видань, що побачили світ задовго до і безпосередньо з нагоди ювілею новеліста: *Стефаник В. С. Зібрання творів: у 3-х т. у 4-х кн. /редкол.: С. І. Хороб (голова) та ін. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020;*

¹ «Стефаниківський ЧИН: Антологія» (упорядн. і вступ. слово Є. М. Баран. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 214 с.

Василь Стефаник у дослідженнях і спогадах / упоряд. С.Хороб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2021. 476 с.; Слоньовська О. В. Василь Стефаник: маестро української новели. Монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2021. 280 с. Лесюк М. П. словник мови творів Василя Стефаника та ін. Плідний творчий набуток наших науковців став гідним пошануванням славетного українського новеліста з нагоди його 150-річчя з дня народження. Тому, варто відзначити, що премією імені Василя Стефаника нагороджені не лише ті лауреати, що примножують і розширюють читачське уявлення, формують естетичні смаки й спонукають до наукових зацікавлень сучасного суспільства, але й невтомно продовжують перечитувати, систематизувати й популяризувати творчість Василя Стефаника в Україні та поза її межами, вважаючи це як професійним, так і морально-етичним обов'язком.

Антологія «Стефаниківський чин» ретельно впорядкована за хронологічним принципом з наданням відомостей про авторів і фрагментами їх творчості. Відповідно до напрямку діяльності лауреатів, премію присуджено за різноманітними номінаціями. Серед них важливо виокремити поетичні тексти першого лауреата 1998 року Степана Пушика (збірка вибраних віршів, пісень та ін. ліричних текстів «Хмаролом»), ліричні тексти Ольги Слоньовської (книга поезій «Пектораль»), художню прозу Ольги Деркачової (роман «Крамниця щастя», Марії Ткачівської (книга «Тримай мене, ковзанко»); наукові матеріали у різних галузях: літературознавство (наукове дослідження «Українська література у зарубіжній критиці і перекладах» Володимира Полека, збірки наукових праць Стефана Козака, Степана Хороба, Романа Піхманця, Миколи Васильчука, серії літературно-критичних публікацій Євгена Барана, Марти Хороб); мовознавство (наукові розідки Василя Грещука, Віталія Кононенка, Миколи Лесюка, Мирослава Габорака), історія (за книгу «Напис історії Княгинина» Володимира Грабовецького, працю Івана Монолатія «Від Донецька до Перемишля. Як сучасна література «пам'ятає» українські міста»), мистецтвознавство («Мистецтво стародавнього Галича» Михайла Фіголя, монографія «Дзвонарська культура України» Богдана Кіндратюка), концертно-виконавська діяльність народного ансамблю «Росинка», що вже понад 50 років реалізує свій творчий, педагогічний та культурно-просвітницький потенціал у розвитку національної пісенної культури, народних артистів Володимира Піруса та Михайла Кривеня).

Вважаємо, що упорядкування й видання антології «Стефаниківський чин» дає повне право говорити про наявність у нашому культурному просторі непоборного стефаниківського духу боротьби за українське слово, його дослідження й пошуки шляхів відтворення, а премія імені Василя Стефаника повинна неодмінно мати своє продовження й перспективу не тільки місцевого контексту, але й всеукраїнського.

Марія Грицюк, Івано-Франківськ